

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 12 kor.
Fél évre . . . 6 „
Negyed évre . . . 3 „
Egy szám ára 20 fill.

Hirdetések

és nyilteiri közlemények
jutányosan közöltetnek.

VÉGVIDÉK

Politikai hetilap.

Szerkesztőség

és kiadóhivatal

Gromon-utca 2. sz. a.

Wittigschlager K. czégnél.

Közlemények, előfizetési és
hirdetési díjak, úgy a lap
szetküldésére vonatkozó
panaszok a kiadóhivatalba
küldendők.

Hirdetések

Wittigschlager K. könyvkereskedésében is felvételnek
Gromon-utca 2. szám.

Megjelenik:

minden vasárnap reggel.

Felolós szerkesztő:

Feymann Gyula

ügyvéd.

Torontáli szini szövetkezet.

Már ismételen és behatóan foglalkoztunk lapunkban a magyar nemzeti színészet ügyével.

Kifejtettük a különben a helyi viszonyokkal ismerősök előtt is teljesen ismert azon fontos missziót, mely ezen határszéli s poliglott nemzetiségi városban egy magasabb nivón álló magyar szintársulatra háramlik. Rámutatunk azon módusra is, miként biztosíthatná az anyagiakban gyenge magyar társadalmunk egy művészi feladata magaslatán álló szintársulatnak több heti itteni szereplését.

Sajnos, teljesen eredménytelen marad nemcsak a helyi sajtónak, hanem a magyar nyelv terjesztő-egyesületünknek ezen emilenter magyar ügy érdekében tett fáradozása.

Pedig nem szabad a magyar színészet ügyének rendezésével a délvidéken s különösen a nemzetiségi városokban sokáig késni.

Nem régen a vidéki színészet országos felügyelőségét állították fel. Gróf Feszty Andor felügyelő tervei szerint 11 kerületre lesz osztva az ország. A kerületekhez tartozó városok, — melyekben csak a kerület szintársulata játszhatik, — is meg vannak már jelölve, de sehol szó sincsen Pancsova városáról, dacára annak, hogy a Gromon egyletnek egy a magyar színészet ügyének Pancsován leendő rendezése tárgyában felterjesztett kérvénye most is ott hever a belügyministeriumnak valamely íróasztalán.

Most újabb nagyobb mozgalmat indított Rónay Jenő főispán, melynek célja a „torontáli szini szövetkezet“ megteremtése.

A terv az volna, hogy Torontálmegye nagyobb városai illetve községei és Csanádmegye székhelye: Makó városa szövetkezőnének és állandó otthont biztosítanának egy társulatnak, másrészt pedig a mai igényeknek megfelelő színházi szezon állandósítanának évről-évre mindazonok a helyeken, melyek a szövetség kötelékébe tartoznak.

Azok a városok, illetve községek, melyekkel a főispán e szini szövetséget létesíteni kívánna, volnának: Nagy-Beeskerek, Makó, Pancsova, N.-Kikinda, N.-Szt.-Miklós, Zombolya, Módos, Török-Becse és Török-Kanizsa.

A tervhez pro és kontra bizonyára számtalan érvet lehet felhozni és különösen azok, akik a vidéki magasabb nivón álló színészet viszonyait ismerik és tudják, hogy egy jobb társulatnak úgy a működő személyzete, mint igazgatója mai napság teljesen joggal — és a szinművészet fejlettségéhez képest egyáltalában túlzottottnak nem mondható — minő igényekkel bírnak a közönséggel szemben, azok bizonyára némi skeptikus hajlandósággal viseltethetnek iránta.

Mi mindazonáltal sietünk azzal a kijelentéssel, hogy az eszmét, ha életrevaló, a mi viszonyaink között lehetőleg mielőbb megvalósítandónak tartjuk. Megmondjuk azt is, hogy ezt a meggyőződést első sorban nem a színészet érdekeiből merítjük, mert hiszen a magyar színészet — hála Istennek — ma már nem éri gyermekkorát és úgy a nagyobb városok társadalmá, mint az állam is lassanként oly helyzetet biztosít neki, a mely a teljes rendezettséghöz napról-napra közelebb visz. Hanem merítjük a meggyőződésünket azokból a nyilvánvaló előnyökből, a melyek Torontálmegye leginkább számottevő nagy

publikumára abból a körülményből hárulnak, ha itt a magyar színészetet állandósítani tudjuk, ha ezt a nagy közönséget a magyar színészethez hozzá szoktatjuk és ha megadjuk ennek a színészetnek a nálunk minden téren ma is igen számottevő megyei protektorátus tekintélyét.

Ha bevonatnak azok is, akik eddig vagy egyáltalában nem törődtek a magyar színészettel, vagy sportot üttek abból, hogy — magas izlésük dokumentálására — ócsárolják azt, egy megyei kezdeményezésből alakult, megyei protektorátus alatt álló színházi szövetségbe: akkor mindjárt biztosabb és kellemesebb otthona lesz itt annak a színészetnek. Akkor kétszeresen nagyobb eredményeket lehet majd itt elérni, mint a milyeneket elértünk eddig. Mert — hiába, — nálunk az ilyesmire még példa kell. És pedig magasabb helyről jövő, a hatalom eszközeivel rendelkező emberek példája. Nem vagyunk úgy, mint egy nagy város intelligens publikuma, a melynek egyszerűen életszükséglet a színház, a mely nem keresi, hogy járnak-e mások is színházba, hanem feltétlenül megkívánja azt a szellemi szorakozást, minden tekintet nélkül arra, hogy másoknak mi a nézete ebben a dologban. Szóval: nálunk színházi publikumot kell nevelni.

Azután speczialiter mi, — akik Pancsován már évek óta küzdünk a magyar színészet érdekei mellett, — egy lokális érdektől szempontból is csak örömmel üdvözölhetjük a megyei szini szövetség eszméjét. Ez a lokális szempont az, hogy ezt az utat tartjuk a legközelebb fekvő praktikus utnak arra nézve, hogy nálunk a színházhelyiség kérdése megoldassék.

Azt hisszük ugyanis, hogy a közös erővel és az állam támogatásával létesítendő színészet magát a várost is olyan színházbaráttá fogja tenni, hogy az a tisztességes színházi helyiség kérdését, — miután annak itthelyt alig van más módja, — ha kell, anyagi áldozatokkal is megoldja.

Magának a tervnek részleteit nem ismerjük. Ezuttal csupán a felmerült eszméről szólhatunk, a melynek megvalósítása azonban főképp a részletek sikeres és helyes irányu megoldásától függ. Ezekre nézve tehát kritikánkat, — tekintve, hogy a főispán terveibe tudunkkal sem Pancsova, sem Makó, sem Nagy-Kikinda, sem Nagy-Szt.-Miklós sajtóját beavatni helyén valónak nem találta, — csak akkor fogjuk gyakorolhatni, ha majd a részletek is kiszivárognak a nagy közönség közé.

Addig pedig várjuk a fejleményeket, azon őszinte óhajjal, hogy a tegnapi kikindai értekezlet a kívánt sikerrel járjon.

Biztosítás és a biztosító társaságok.

(U. O. T.) A biztosítás minden kulturállamban fontos gazdasági tényezővé fejlődött. Mint minden viruló vállalkozásnak, a biztosításnak is meg vannak a maga hírhedt iparlovagjai. A többi államban sincs másképp. Azért hangzik fel időnként a jelszó, hogy a biztosítást államosítani kell. A biztosító intézetek pedig gondoskodnak arról, hogy e követelés meg ne szünjön. Viszaféléseket követnek el, bár oktanul, akarattal. Kénytelen 20 000 és 100 000 korona között változó összegekkel dotált igazgatókat meg vezérigazgatókat tartani. Ezek az óriási fizetések az üzemi költségéből nem telnek. Ugy szerzik be tehát, a hogy tudják. A panaszok pedig mind szaporodnak. Az államosítás kívánalma mindig általánosabb lesz.

A biztosított örökös zaklatásoknak van kitéve. Zaklatják az ügynökök fűt-fát, örök üdvösséget ígérve, csak hogy megkösse a biztosítást. Zaklatja azután az intézet mindenféle ki nem kötött pótdíjakkal. A bíróságok elárasszják biztosító perekkel, a melyeken hol a társulat a felperes, hol meg az alperes. Sok értelmű szerződési kikötése körül forog legtöbbször a vita. Azok a kikötések! Nagyon jó fegyver a társulatok kezében, hogy megrettentessék a tapasztalatlan biztosítottat, vagy hogy megfosszák egészben, vagy részben jogaitól.

Ha a biztosítási szerződés lejárt, néha meg is kapja a fél a pénzt. De csak néha. Mert a legtöbb esetben a társulat olyan követelésekkel áll elő, hogy azt a szegény kárvalott, vagy biztosított alig tudja teljesíteni, vagy csak hónapok, esztendőök mulva. S addig várnia kell a pénzre. Ha meg megunja a várást, s a bírósághoz fordul, még rosszabbul jár.

A társaság a biztosítási szerződés komplikált kikötéseivel torlaszolja el magát. Amellett a biztosító társaság mindig föntart magának a szerződésében valami hátsó ajtót, s a bíróság rendszeresen neki ad igazat. A szegény kárvalott pedig zsörtölődhetik magában. Szidhatja a társulatot, a bíróságot, meg a jogrendet.

De még ha napnál világosabb is a fél joga, a társulat nem fizet. Beperelteti magát. Tudja, hogy a fél nem szívesen várja be a pör végét Magyarországon, hol a legkisebb sommás pert se lehet egy évnél hamarabb befejezni. A nagyobb pörök 5-6 évig is eltartanak. A félnek kifogy a türelme, meg a pénze a perköltségekre. Elfogadja a társaság nagyoa is sovány egyezségi ajánlatát. S erre számítanak a társulatok.

Hogy milyen közgazdasági hátránya van annak, ha a szegény ember nem építheti fel a leégett házát, meg hogy egész jégverte községeknek annyijuk sincs, hogy újra bevessék a földjüket, hanem várniok kell, míg a pertük befejeződik, azzal nem törődik a társaság. De törödni kell a kormányának. Ideje volna már, hogy radikális intézkedésekkel hájjanak a viszálylések nyakára. De igazán radikális intézkedésekkel, nem a kereskedelmi törvény rossz vagy kevésbé rossz toldás-foldásával. A miniszteriumban most dologznak a biztosítási törvénytervezeten. Mi azonban annak tervbevett intézkedéseit sem tartjuk elégségeseknek. Csak egy remediumot ismerünk: az államosítást.

A kir. kuria kimondotta egyik döntvényben, hogy az ügynök a fél megbízottja. Ami azt jelenti, hogy az ügynök ígérhet fűt-fát, csaltat a hogy neki tetszik. A társulatot az ügynök ígérgetése nem kötelezi. Ha meg valami hibát követ el, az is a fél baja. Mert akkor a társulat nem köteles fizetni. S a társulatok annál jobban fizetik az ügynököt, mentől több hibát követ el, mentől több rovatot hagy ki-töltetlenül.

Melyik biztosítottnak nem ígérték el az ügynökök a kínai birodalmat, a Dárius kincseit, meg az egész mennyországot? Melyiket nem ígértek meggyőzni, hogy a pénze olyan biztos helyen van, mint a jegybanknál. Az életbiztosításnál nem mondták-e az ügynökök, hogy a befizetett díjnak $\frac{2}{3}$ részét kölcsönkép kérheti? Hány jámbor halandót nem csaltak lépre azzal az ígérettel, hogy az életbiztosításnál a kötvény fölmondása esetére a befizetett díjat vissza-követelheti?

Hát az igazat megvallva az ügynök nem is hazudott olyan nagyot. Kérni kérheti a $\frac{2}{3}$ -ad kölcsönt. Meg követelheti a fölmondás esetén a befizetett díjat. Más kérdés azután, hogy megkapja-e?

Nem! A „Foncière“ pesti biztosító kötvényre 4 és $\frac{1}{4}$ éven át 1190 koronát fizettek. Kérték ez összeg $\frac{2}{3}$ -át kölcsönkép. Hosszas huza-vona után a társulat adott végre 550 koronát. A következő évre megfizették a 280 korona díjat s a kötvényt felmondották. A társulat pedig viszáza akart fizetni 28 koronát a tavaly kapott 550 koronán felül. Hosszu szóváltás után pedig 1474 korona befizetett tőkére 673 koronát. A társulat szóval nem elégszik meg a kamatos kamat nyereséggel, hanem még a tőke sokkal több mint fele részét is meg akarja tartani.

A mióta a nagyméltóságú kuria bölcsessége megnyilatkozott, a saskajárás nem okozott oly isszonyu pusztításokat e szép hazában, mint a biztosító ügynök sereg. Azóta történt meg ez, hogy egy embernek elverte a jég a természetét. Követelte a társulatól a biztosítási összeget. Beperelte a társulatot. Akkor kitért, hogy az ügynök elfelejtette beküldeni az ajánlatot. A bíróság meg elutasította a károsulat, mert az ő megbízottja (!) követte el a hibát.

A biztosítási törvényeink hiányai ezzel kimerítve nincsenek.

A legnagyobb baj az, hogy a biztosítottnak nincs garauziája arra, hogy a pénzt meg is kapja.

A törvény 100.000 frt. letételéhez köti a biztosítási üzem megkezdését. 100.000 frt! Milyen csekélység a milliós összegekhez képest, melyekre üzleteket kötnek. Hátha annak a külföldi társulatnak esziba jut, föl-szedni a sátorfáját? Hátha az a magyar társulat veszni hagyja a 100.000 frtját s becsukja a boltot. Honnan kapja meg a biztosított a pénzt?

Eddig ugyan nem történt meg, hogy a biztosított pénze egészen elveszett volna. Részben annál többször. Mert minálunk is elég gyakoriak az üzembeszüntetések. A ki például életét 15 évvel ezelőtt a „Duná"-nál biztosította, az most valami tizedik kézbe került. A „Tisza" felszívta a „Dunát", a „Tisza" beleolvadt az „Alliance"-ba, az „Alliance" felolvadt más öt társaságba. Így jutottak végre a biztosítások a „Phoenix"-en keresztül a „Fonciere"-hez. Onnét meg átvándoroltak az „Első magyar általános biztosító részvénytársasághoz"! Mintha csak a kis gömböc meséjét hallanók.

Hány kötvény lett így értéktelenné, hogy a fél nem tudta kinek is fizessen.

Erdemes-e a szánktól megtakarított krajezárokat a biztosító társulatok pénztárába hordani, hogy a részvényes urakat gazdagítsuk? Lehet-e bizalma a közönségnek a biztosító társulatok iránt?

A biztosítás eszméje jó. A közgazdasági hatása végtelenül üdvös. Eljeleni nem szabad. De ki kell venni a haszonleső társulatok körmei közül. Az állam vegye kezelésbe a biztosítás ügyét s vegye mindjárt oltalmába az eddigi visszaélések elkövetőit is.

Vagy legalább mondják ki az új törvényben, hogy az ügynök ígéreteiért és mulasztásaiért a társulat felelős és emeljék fel a biztosítottakat a tervezett 600.000 korona helyett legalább egy millióra.

Városi közgyűlés.

Pancsova, okt. 20.

Egészen simán minden nagyobb emóció nélkül folyt le a f. hó 19-én tartott rendes városi közgyűlés. Mintha nem is a város gazdasági életének egyik legfontosabb, a jövő 1901. évi költségvetések ügyeivel foglalkoztak volna a város atyák, oly gondtalan megnyugvással fogadták el a tanács összes javaslatait.

Szinte adakozási kedvében volt a közgyűlés. A 92% pótdadó és 10% útdadó mellett majdnem egyhangulag adták meg három tanácsnoknak és a főszámvevőnek a kért 400—400 korona fizetés emelést. És helyesen tették, mert minden becsületos munka megérdemli sőt követelheti legalább a megel-hetős minimumát. De nagyon csodáljuk, hogy a városi tanács csak a főtisztviselők fizetés emeléseért mert sorompóba lépni. Vajjon a többi tisztviselők a város mostoha gyermekei. És a közgyűlésnek ez nem tűnt fel.

De a rakpartfal szomorú sorsa felett is csak úgy átsiklottak a városatyák. A 80.000 korona költséggel létesített rakpartfal lebontása és a partnak egyszerű kőburkolattal leendő ellátása iránti tanácsi előterjesztés semmi különös háborgást nem idézett elő.

Annál nagyobb szóáradat indult azonban meg a polgármesteri jelentés elhangzása után. A múlt közgyűlés interpellációinak legnagyobb része nem volt megelégedve a nyert válaszokkal. És ennek folytán egész sereg új indítványt tettek és fogadtak el a városatyák.

Ezek kapcsán megtudtuk azt is, hogy a strájkoló szerb városatyák megfélembtezték a múlt közgyűlésnek az alsóváros vízmentesítésére vonatkozó határozatát — mert a felső városban is hasonló bajok vannak. Mintha az alsóvárosi pocsolyák meghagyása egyszerűen volna a felsővárosiak kiszáradásával. Baj hogy ezzel a „csak azért sem" politikával lépten nyomon találkozunk városunk életében. (Lesz-e valaha másképp is? Szedő).

Egy kis panamáról is hallottunk említést tenni. A katona nyilvántartói irnoki állás helyettesítés útján történt betöltéséről tett jelentés kapcsán szóba került a rendőrségünknel állítólag történt sikkasztás is, melyről már hónapok óta suttognak egészen hangosan és nyilvánosan városzerte. A vége az lett, hogy a polgármester a rendőrség állapotának megvizsgálására utasított.

A közgyűlés lefolyásáról a következő részletes tudósítást adjuk.

Rónay Jenő főispán délelőtt 9 órakor nyitotta meg a közgyűlést, mely délután Mattanovich Adolf polgármester elnökléte folytatódott.

A tárgysorozaton volt ügyek a következőleg intéztettek el:

1. Polgármesteri jelentés a város szeptember havi állapotáról tudomásul szolgál.

2. Közoktatásügyi miniszter válasza a belvárosi áll. elemi iskola felszerelési munkálatai tárgyában intézett fölratra — tudomásul vétetett.

3. Belügyminiszteri rendelet a legkisebb orvosi díjszabályzat megállapítása tárgyában. Pancsova városa a díjszabályzat III-ik osztályába soroztatott. (E szerint az orvos nap-pali látogatási díja 3 korona).

4. Az aljegyzői állás betöltése — — — levételelt a napirendről, miután a pályázat csak okt. 20 jár le.

5. Jelentés a városi alszámvevő kinevezéséről. — Kovács György kinevezése tudomásul vétetett.

6. A városi közigazgatási bizottság átirata Weifert Ignác esaternája ügyében. Tudomásul szolgál.

7. Előterjesztés a Temesparti rakpartfal építése (2) tárgyában. — A rakpartfal lebontandó. A partrészlet a többihez hasonlóan kikövezendő.

8. Három városi tanácsnok és a városi főszámvevő kérelme fizetés emelés iránt. — A fizetés egyenkint 400—400 koronával fel-emeltetett.

9. A városi főmérnök részére a közutak beutazása után általány megállapítása. — 600 korona általány engedélyeztetett.

10. A város háztartási, kövezési, szegényalap, Temespart építési- és tisztviselő nyugdíj alapról szóló 1901. évi költségel-irányzata. — Elfogadták és a hiány pótlására 92% községi pótdadó engedélyeztetett.

11. Az 1901—1902. évi közuti költségvetés jóváhagyatott.

12. Jelentés a virilis névjegyzék tárgyában. Tudomásul szolgál s ezzel kapcsolatban a törvényhatósági bizottság két megüresedett állás betöltésére a pótválasztásokat folyó évi november hó 11-ére tüzte ki.

13. A városi mértékhlitelesítő jog bérbe-adása tárgyában megtartott versenytárgyalás eredményének bejelentése. — Novobaczky Ferencz 1050 koronás ajánlata fogadta-tott el.

14. Szesler József ajánlata a felsővárosi falerakodó hely bérlete tárgyában. — 300 korona bérájanlat elfogadtatott.

15. A város részére 1901. évre szükségeltető papírnemű nyomtatványok és irodaszerek biztosítására megtartott versenytárgyalás eredményének bejelentése. — Wittig-schlager C. ajánlata fogadtatott el.

16. Kobza Ferencz a község kötelékébe felvétetett.

17. Tanácsi jelentés Balgács Lőrincnek a város ellen 920 □-öl terület iránti peres ügyében. — A per elvesztése tudomásul vétetett.

18. A pancsovai kenyérsütők kérelme a piaci szabályrendelet módosítása iránt. — Elutasították azon kérelmükkel, hogy vidéki kenyérsütők ne árulhassanak kenyeret.

19. A temesvári kereskedelmi és iparkamara véleményes jelentése Löbl Adolf zálogüzlet tulajdonos által szedhető kölcsön-díjak és biztosíték tárgyában. — Ovadék 2000 koronában állapított meg. Arany-és ezüstneműek után 18%, más tárgyak után 24% szedhető.

20. Jelentés a katona nyilvántartói irnoki állás tárgyában. — A helyettesítés tudomásul szolgál. A felfüggesztett irnok viselt dolgainak s általában a rendőrség állapotának megvizsgálására a polgármester utasított.

A közgyűlés délután 5 órakor ért véget.

H I R E K.

— Személyi hírek Rónay Jenő főispán szerdán este városunkba érkezett s miután csütörtökön a különböző bizottsági üléseken, pénteken pedig a közgyűlésen elnökölt, még ugyanaznap délután el is utazott. — Mattanovich Adolf polgármester vasuti ügyekben holnap Budapestre utazik.

— Főispáni székfoglaló. Péter Pál újdéki főispán e hó 25-én történt székfoglalása valóságos ünneppé nővi ki magát. A beiktatás részletei a következők: Péter Pál főispán e hó 24-én délután 4 órakor érkezik Újvidékre; Szabadkaig küldöttség megy elébe. A vasuti állomásnál ünnepélyes fogadtatásban részesül. Este laklyásmenet vonul a „Magyar szálloda" elé, a hova a főispán megszáll; itt dr. Nemes Sándor magyar és dr. Slezák Lajos német nyelven üdvözlök. Huszon-

ötödikén rendkívüli törvk. biz. közgyűlés lesz, melyen az új főispán az esküt leteszi és a melyen Petzy Popovics István polgármester tartja az üdvözlő beszédet. Délben 1 órakor 300 terítékű bankett lesz a „Mayer szállóban." — Pancsova város közönsége is képvisel-teti magát egy több tagu küldöttséggel.

— Véglegesítés. A vallás- s közoktatásügyi m. k. mikister Gaskó Gyula helybeli főgymnasiun tanárt jelen állásában véglegesen megerősítette. Öszinte szív-ből gratulálunk a fiatal, törekvő tanárnak a jól meg-érdemelt véglegesítéshez.

— Képviselő - beszámoló. Pancsova város s a pancsovai járás országgyűlési képviselője báró Dániel Ernő f. hó 28-án jön városunkba beszámolóját meg-tartani. Innen 29-én s 30-án kimegy Almás, Franzfeld és Starcovára, hogy a vidéki választóinak is be-számoljon. A járásbeli választók megbízottjai e hó 16. Bohus Károly franzfeldi ág. ev. lelkész, a járási szabadelvű párt elnökének elnökléte alatt a Wied-mann-féle sörházban értekezletet tartottak, melyen a fogadtatást beszéltek meg. Sajnáljuk, hogy erről az értekezletről egyebet nem irhatunk, de az egész érte-kezletről csak annak megtartása után privát uton értesültünk. Reméljük, hogy a helybeli szabadelvű párt elnöksége, a legközelebb ez ügyben tartandó értekezletre, a helyi sajtót is meg fogja hívni.

— Főispáni kedélyeskedés. A már hosszabb idő óta elterjedt hír, hogy Torontálmegye s városunk fő-ispánja megy, a megye őszi közgyűlésén is szóba jött. Ugyanis Szabó Ferencz n. becskeréki apatplébános a főispánt meginterpellálta, hogy mi igaz a hírből? Erre az interpellációra, mely, ugy látszik, előre meg-beszélt dolog volt, többek között a főispán a követ-kezőket mondta:

„Az ezidőszerű főispánváltást hirdető hírlapi cikkek téves információkon alapulhatnak, mert mint magamnak kötelességszerű meggyőződést szereztem, az a bizalom, mely engemet e helyre ültetett, eddig semmiféle változást nem szenvedett és távozásomat nem kívánja.

Ezek szerint tehát, tek. törvényhatósági bizottság, válaszként a hozzám intézett kérdésre kijelentem, hogy egyelőre helyemről távozni nem fogok. A vármegye főispáni állásában ezek szerint rövidesen változás az esetben álland be, ha a legközelebbi képviselőválasztások alkalmával sikerül, miként ezt óhajtanám, man-dátumhoz jutnom."

Ehhez a politikai körökben nem csekély derült-séget keltett főispáni nyilatkozathoz a „Magyarország" igen találóan jegyzi meg, hogy milyen megható a fő-ispán nyiltszivűsége s azon véleményének az kifeje-zést, hogy nem a l a p o k, hanem a fő i s p á n ú r van rosszul informálva, mert Rónay menni fog, akár kap mandátumot, akár nem, s ha erre aspirál, ugy előbb le kell már mondania. Különben M—g azt állítja, hogy Pancsova és Versecz ismét egy főispán alá ke-rülnek, mert Pancsova a megyei főispán hatósága alól ki fog vétetni é. p. már legközelebb. Így Rónay először is Pancsova főispánságától mentetik fel. s csak majd később a megye főispánságától. Minket a megye főispánsága ugyan nem érdekel, de amit s M—g. a pancsovai főispánságról mond, ezt őszintén kívánjuk, hogy minél előbb beteljesüljön.

— Miniszteri kiküldött. A népszámlálás munkála-tának egyöntetű és minél pontosabb eszközlése cél-jából a belügyminiszter kiküldöttei bejárják az egész országot, hogy a hatóságoknak megadják a szükséges utbaigazításokat. Pancsovára ilyen kiküldéssel Viz-aknay dr. osztálytanácsos jött tegnap, aki a ható-sággal a tárgyalást már megkezdte.

— A pancsovai kir. törvényszék Jarkovaczon. A jarkováci takarékpénztár krachja miatt a pancsovai kir. törvényszék a végtárgyalás megtartására Pavlo-vics Ábrám kir. tvsz. bíró elnökléte alatt Scholmássy Adolf, Grecsek Béla törvényszéki bírákból álló tanácsot küldte ki. A kir. ügyészséget Dr. Publik Ernő kir. alügyész képviseli. A kiküldöttség jegyzője Ada-movics János kir. tvsz. aljegyző. A vádlottak ügy-vedei Feymann Gyula, dr. Scsitinszky Adolf és dr. Stano-jevics Branisláv helybeli ügyvédek. A tárgyalás előre-láthatólag napokig fog húzódni, a mennyiben nem kevesebb, mint 160 tani lesz kihallgatva az odiozus ügyben.

— Az iparos- és keresk. iskola igazgatójának hivatalos helyisége nem az ipartestület irodájában, hanem a belvárosi (szerb templom melletti) áll. isko-lában lesz. Hivatalos órák hétfőn s kedden d. e. 9—10-ig, szerdán, csütörtökön, pénteken szombaton és vasárnap, d. e. 11—12-ig vannak. A tandíj, mely a keresk. tanoncziskolában 8 kor., az iparos tanoncz-iskolában 4 korona ezental a hivatalos helyiségben s órákban fizetendő.

— Kinevezés. Vallás s közokt. ügyi minster íj. Lénhardt Ferencz okl. tanítót a hertelendyfalvi áll. iskolához rendes tanítónak kinevezte. Starcovára Rétháti elhalálózása folytán üresedésbe jött áll. isk. tanítói állásra Babics Rezső áll. tanító rendeltetett ki szolgálattételre. — A pénzügyminister Hajdu Vilmos budapesti m. k. vámgyakornokot a pancsovai m. k. fővámvivatalhoz vámségdőtisztizte nevezte ki.

— Új könyv. A jövő hó folyamán egy igen érdek-feszítő könyv hagyja el a sajtót, melynek tárgya „uti élelmények," a világhírű Jules Verne műveihez hasonlólag van megírva. A könyv szerzője az itteni magyar társadalom egy igen rokonszenves tagja Halmay Mária m. kir. főhadnagy. A könyv Wittig-schlager Károly jónévi könyvnyomdájá-ban fog napvilágot látni s így már előre jelezhetjük, hogy a kiállítás minden kritika felett fog állani. Me-legen ajánljuk a törekvő s kitünő irányú szerző művét a magyarság pártfogásába. A mű ára 2 korona s előfizethetni rá a Wittig-schlager-féle könyvkeres-edésben.

— **A rom-kath. nőgyesület mulatsága.** mint előrelátható volt egy erkölcsileg, mint anyagilag kitűnően sikerült, de ez nem is lehetett másképp, mert a hol oly vezér, mint az egyesület érdemes, buzgó elnöke oly vezérkarral, mint a rendező bizottság, működésbe lép, ott a siker el nem maradhat. Mult Szombaton a Weifert-féle sörház összes termei zsúfolásig megteltek Pancsova intelligenciájával színe-javával. Találkát adott itt ez alkalomból a város legelőkelőbb közönsége tekintet nélkül a vallásfelekezetre. Így is van az rendén. Mert a hol a szeretet nevében kell tenni, ott omoljanak le a falak a felekezetek között. A terem, de különösen a színpad igen csinosan és izlésesen voltak díszítve. A színpadon voltak a tombola nyereménytárgyak szép csoportozatban kiállítva. A főnyereményeket Zsonya Ella k. a., Vozáry Gizella uróné, Jeineke százados és Horner Antal nyerték meg. Az aranyfűjűsárga fáradhatatlanul hódolt a reggeli órákig a tánc istennőjének, de nem is csoda, mert olyan gyönyörű fiatal lányokból álló virág koszoru volt a teremben, hogy a fiatal urak közül egy sem állhatta meg hogy egyik-másik, szebbnél-szebb virágzállal Mojsze tüzes notáira ne lejtett volna egy anélkül keringőt, vagy ne járt volna egy ropogós csárdást. — A gyönyörű és értékes tombola-tárgyakat a nevezett nőgyesületnek következő nemesszívú jóakarói ajándékozták: Allgayer Friderika, Bachmann Antalné, Bauer Ferenczné, Bartha Kálmáné, Bezeghy Miklósné, Cziffermayer Julia, Christian Antalné, Christian Mária, Feymann Ida, Fritsch Fülöpné, Graff Irén, Graff Amália, Gramberg Nina, Halász Adrián, Herman Sofika, Hesse Francziska, Hoffmann Mária, Hornung Péterné, Hubacek Róza, Izelstögerné, Izelstögér Judit, Jablonszky Miklósné, Jakab Antalné, Jakab Margitka, Jovanovits N., Kipper Aloizina, Kehrer Julia, Korsós Irma és Etelka, Kovács Árpádné, Lunz Mária, Lunz Mariska és Lujza, May Fanny, Mayer Ida, Müller Katalin, Petkovics Zorka, Radda Frigyesné, Radda Irénke, Rajkovic Helén, Rauschan Viktoria, Scherter Hermina, Scesitinszky Adolfné, Schmutz Karola, Sztancsics Matild, Tabak N., Torday Czecczilia, Vozáry Jánosné, Vozáry Rózsika, Weifert Zsófia, Weber Hilda, Wiedmann Eva, Wittigschlager Rezsóné, Wittigschlager Emma, Zsonya Kornélia uróné, illetve urhölgyek és Dr. Radda Ignác, Mayer Károly urak. A fényesen sikerült tombola-estély, melyet az egyület saját pénztárána javára rendezett, a kiadásokat leszámítva 565 koronát és 82 fillért jövedelmezett. Ezen szép összeghez felülfizetéseikkel hozzájárultak: Weifert I. M. ur és Weifert Zsófia uróné 20 kor. Konkoly Amália uróné 10 kor. Graff János ur 10 kor. Herzsényai Eleonóra uróné 8 kor. Dr. Schendl Emil ur 6 kor. May Robert ur 5 kor. Christian Antal és Friedl Adolf urak 4—4 kor. Dr. Gadjanszky Milán ur 3 kor. Faix Benedek, Horner Antal, Jablonszky Miklós urak és Graff Gusztávné uróné 2—2 kor. Juleher Gábor, Hefner Károly és N. N. urak 1—1 kor. és végül Christian Alajos ur 2 koronával. Fogadják a nemesszívú ajándékozó és felülfizető hölgyek és urak az együletnek hálás és tiszteletteljes köszönetét kegyes szívvel nyújtott jótéteményeikért. A mindenható fizesse vissza ezerszeresen. — A új vendéglős Laffleur kitűnő izletes ételleivel s tiszta, jó italaival és pontos kiszolgálásával minden tekintetben igyekezett a közönséget kielégíteni, s bizonyítani, hogy a jó hírnévre, mely jövetelét megelőzte, méltó is.

— **Uj lap.** „Bohém Ujság“ czim alatt N. Becskereken színművészeti hetilap indult meg. Az új lap felelős szerkesztője Fülep Jenő Gy. szerkesztője Székely Andor, főmunkatársa Heltay Jenő. Előfizetési ár a szini időnyre 3 hónapra 2 korona; megjelenik minden szombaton.

— **Verekezés.** Czrepajan kedden Perinác Sofra és egy iótársa a kocsmában ivogálás közben összeváltak, a minék a vége egy kis parázs verekezés lett. Nyaguje Mita elakarta a verekedőket egymástól választani, de igen pórul járt, a mennyiben Perinác késével úgy szíven megszurta, hogy Nyaguje vértől borítva esett össze s néhány pillanat alatt a helyszínen kiadta lelkét. A meggyilkoltat Dr. Gondá Mór törv. orvos boncolta fel. A boncolásnál az ügyész részéről Dr. Milassin kir. ügyész az antalfalvi járásbíró részéről pedig az ottani járásbíróváltak jelen.

— **Baró Danielét meglópták.** Baró Daniel Ernő, volt kereskedelmi miniszter, nagy-gáji kastélyában — mint nekünk táviratozzák — csúfosan meglópta az inasa. A jómadár a báróné összes ékszereit elemelte, aztán megszökött Belgrádba. Az ellopott ritka szép ékszerek értéke mintegy negyvenezer korona. A tolvaj egy négyezer korona értékű diadémet a verseczi takarékpénztárban zálogosított el. A tolvaj kézrekerítésére a legszélesebb körű intézkedéseket tették meg.

— **Fizetés emelés.** Torontálvármegye őszi közgyűlés a megyei tisztviselők fizetését 10% felemelte, a mi tekintettel a megyei hivatalnokok sanyarú fizetésére, igen dicseretre méltó határozat.

— **Megyei pótadó.** A torontálmegyei helyiérdekű vasutak ügyeinek rendezésére 2 1/2 millió koronára van szükség. Az őszi közgyűlés ennek finanszírozására elhatározta a szükséges pénzt kölcsön útján fedezni. A fedezet biztosítására a közgyűlés 2 1/2% megyei pótadó kiadását mondta ki.

— **Aranyaszájú rendőr.** Tudvalevőleg a rendőrség dobszóval adja tudtára a város közönségének a hirdetések. Örömmel üdvözöljük ugyan, hogy most minden alkalommal magyarul is publikálják a hirdetések, de a méltányosság megkívánja, hogy az itt divó összes nyelveken is hirdessen a dobs. Az elmúlt héten egy rendőr az alsó-városi állami leányiskola mellett magyar és szerb nyelven mondta el a mondókáját. Néhány német asszony, ki a dobszóra kijött, de se magyar, se szerb nyelven nem értenek, oda szóltak a rendőrnek, mondja meg németül is, hogy ők is értsék. Mondott is erre a rendőr oly gyalozatos valamit, hogy

itt le se merjük írni. féléven, hogy elpirul még az újságpapíros is. Bizony-bizony sajnós, ha a rendnek az őre, a kinek hivatásából kifolyólag az erkölcsnek is őrének kellene lenni, oly mocskos szavakat használ asszonyok és iskolás gyermekek jelenlétében. Ha a főkapitány úr a „diszes“ szavakra kíváncsi, szívesen megmondjuk neki, ha ez iránt hozzánk fordul.

— **Uj palota.** Az osztrák-magyar bank a városról megvett telekre igen díszes, modern palotát fog emelni; a bank az építési engedélyért már folyamodott a városroshoz s a tervet már be is küldte. Ambar örülünk, hogy városunk ismét egy díszes palotával gyarapodik, mindazonáltal sokkal jobban szeretjük volna a díszes palotát más helyen s a teret befásítva az iskolás gyermekek játszóteréül látni.

— **Jótekönyvezői ügynökség áthelyezése.** Van Mons Alfréd keresk. isk. tanár a jelen iskolai év kezdetével jótekönyvezői ügynökségét T. Szent-Mártonból Pancsovára helyezte át. A középáfrikai rab-szolgátság megszüntetésére elfogad mindenféle használt levél- és okiratbélyeg-keket, képes levelezőlapokat, szent és világi képecskéket, templomtárgyakat, pénzbeli adományokat. A jótekönyv czél közönségével ingyen és bérmentve szolgál. A nemes törekvést ajánljuk a humánus közönség figyelmébe.

— **Halalos végű verekezés.** A múlt héten a felső városi kómpnál Vukán Demeter, Moldován Illés és Szilárd egy járásbíróági ítélet következtében nagyon összekulomböztek, a minék a vége az lett, hogy a két Moldován testvért Vukán oly alaposan helybenhagyta, hogy Illés a kapott sérülések következtében a heten a városi kórházban meghalt. Moldován Szilárd is nehéz sérüléseket szenvedett s most odahaza Borcsán alpolják, Vukán Demeter pedig a fogházban gondolkodik az arany szabadság elvesztése felett.

— **Vasúti elgazolás.** Nem ugyan ember életről, hanem csak egy gebének az életéről van szó, melyet a Pancsova állomásról, Pancsova-Temespart állomásra szerdán délután közlekedő vonat oltott ki. Most csak egy ló esett a vonat áldozatául, de nincs kizárva, hogy más alkalommal ember élet, ne essen áldozatul, mert a raktárház mellett nincs semmi óvintézkedés, s miután a vonat a Radda-féle faraktárnál hirtelen kanyarodik s a vonat csak a távjelzőnél fűtül, a mi nézetünk szerint már késő, jó volna, ha a vasútigazgatóság elrendelné, hogy a vonatvezető a gőzsiport már a farakhelyen túl működésbe hozná.

— **Az iszákosság ellen.** Uj-Zeeland kormányzója az ottani iszákos embereket államköltségen lefénnyképezeti s arcképeiket a kocsmákban és csapszékekben kifüggesztetik, hol aztán szesz italokat nem kapnak. Ez a gyógyítási mód talán a civilizált Európában is sikerrel járna.

— **Megorult.** Markov Döme pancsovai lakos többszörös lopás miatt büntetve lett, s büntetését most ülte a fogházban, hol a napokban kitört rajta az örüllőség. A meghibbant elméjű embert a városi kórházba szállították át.

— **Alexics Száva.** Ez az ember tavaly Zimмерer Márton helybeli ékszerészétől valami 10,000 korona értékű ékszer loptott el a vasuton. Most végre a jó madarat Villován, Bács megyében, sikerült kézre keríteni. Leánya árulta el azáltal, hogy vasárnaponként más és más ékszerrel jelent meg a tánczban. Így vezette nyomra a csendőrséget. Az ellopott tárgyaknak csak kis részét találták meg a tolvajnál.

— **Azok figyelmébe, a kiket illet.** A német birodalomnak az 1901. évre szóló hivatalos birodalmi törzskönyve Magyarország minden városát az új helységi-törvényben felmentett adatokkal, jelzésekkel, névvel tünteti fel. Nagy elégtétel ez a magyar állampolgárság minden igaz barátjának. Ékesen szóló bizonyítéka annak, hogy a német nemzet a magyar helységi névtörvényt acceptálja és így el is itéli azokat, kik itt e hazájában igaznak és a kik jobb németek akarnak lenni, mint II. Vilmos császár. Persze ez a dolog nem tetszik sem az osztrák német radikálisoknak, sem a szászoknak, sem a délvideki pangermán izgatóknak. Hogy azonban a hatalmas leczkéből a délvideken is sokan tanulhatnak, az bizonyos. Még egyszer ajánljuk azok figyelmébe a kiket illet.

— **Nem szabad szivart valogatni.** Egyelőre még nem nálunk tilos a szivarvalogatás, hanem odaát a sógöréknél. Az osztrák pénzügyminiszter ugyanis a sok fölösleges irás között valahára egy elfogadható rendeletet is szerkesztett, mely azt mondja, hogy a dohányárusok a vásárlóknak sajátkezűleg adják át a kívánt szivart vagy cigarettát és ne engedjék meg nekik, hogy ők válogassanak a szivarok között. Sőt még azt is hozzá teszi a kegyelmes ur, hogy oly egyéneknek, akiknek külsőjén nyoma látszik valamely betegségnek, azoktól a szivar kiválasztást egyenesen és határozottan megtiltsák. Közös viszonyunknál fogva nem valószínű, hogy ez a félig-meddig tökéletes intézkedés talán ránk is átragad, a mi azonban csak akkor kívánatos, ha eddig gyakorolt jogaink megnyirbálá-ért legalább élvezhető dohányféleket nyújt a monopolizáló állam.

— **Pénzverés és pénzforgalom.** A hivatalos lap mai számában közlést teszi az állami számvévszék az 1900. évi III. negyedében vert, forgalomba bocsátott és készletben maradt koronaértékű pénzveréséről és forgalmáról szóló kimutatást. E kimutatás szerint az említett időszakban 768,502 darab ezüst 5 koronát vertek 3,842,510 korona értékben; eddig kivertek ezekből összesen 3,840,000 darabot és nem tekintve a fő-kémlőhivatalnak kémlés végett átadott 630 darabot, az egész készletet már átadták a forgalomnak. A már kiverett 60 millió egykoronásból csak 20,000 darab van készletben a többi forgalomba bocsátották. A 20 és 10 filléres nikkelt pénz verése is be van fejezve 18 millió korona értékben; a 20 filléres már mind forgalomban van, a 10 filléresből 5500 korona értékű még

készletben van. 2 filléresből eddigelé összesen 349,482,525 darabot és 1 filléresből 48,937,088 darabot-verték, együttvéve 5,479,021 korona 2 fillér értékben E pénz-nemekből ujabban forgalomba bocsátottak 4,475,000, illetőleg 2,082,000 darabot és így ez évi III. negyed végén forgalomba volt 157,958,419 darab 2 filléres és 29,809,721 darab 1 filléres. A készlet bronzérmekben 2,021,756 korona 3 fillért tesz.

— **Utolsó rendkívüli kedvezményes kirándulás Párisba.** Az utolsó különvonat Budapestről Párisba t. hó 27-én indították, a melyhez előjegyzéseket csupán t. hó 23-áig fogad el a magy. kir. államvasutak városi menetrendirodája (Budapest, Hungária szálló.) A részvételi díjak rendkívül mérsékeltek és pedig: I. oszt. 185 frt. (370 kor.) II. oszt. 155 frt. (310 kor.) III. oszt. 120 frt. (240 kor.) a mely összegben befoglaltatik az utazás külön gyorsvonattal Budapestől—Párisig október hó 27-én és a visszautazás Párisból—Budapestig november hó 6-án, a teljes ellátás 13 napon keresztül és egy nap Zürichben, hét nap Párisban és egy nap Zürichben, valamint a két-két napi utazás, elszállásolás Párisban, szabad bemenet a kiállítás területére stb. Részletes programok csupán az elindulás napján adatnak ki. A temesvári kereskedelmi és iparkamara ez utazási vállalatot elismert szoliditásánál fogva legmelegebben ajánlja a nagy közönség, de különösen a kereskedő és iparvilág figyelmébe.

HIRDETÉSEK.

A pancsovai főszołga bíróságtól.

5992. szám

1900.

Pályázati hirdetmény.

Az üresedésbe jött Sándoregyház községi segédjegyzői állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Ezen állással a következő javadalmazások vannak egybekötve: 800 korona évi fizetés és 120 korona lakbér.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtnak, hogy a törvényben előirt képesítést igazoló és eddigi működésükről szóló bizonyítvánnyal felszerelt kérvényüket 1900. évi október hó 31-ig alóírt hivatalnál nyújtsák be, mert a később beérkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Pancsován, 1900. évi október hó 14.

Jablonszky,

főszołgabíró.

7745. szám.

1900. étkv.

Árverési hirdetmény és kivonata.

A perlaszi kir. járásbírósg mint tlkvi hatóság Osbelt Henrik rudolfsznadi lakosnak Wacker Mihály rudolfsznadi lakos ellen 2400 kor. tőke, s járulékaiknak kielégítése czéljából folytatott végrehajtási ügyében a Beck József rudolfsznadi lakos által tárgyelt időben benyújtott utóajánlati kérvény folytán a 4978/900. sz. árverési hirdetmény mint egyszerűsített árverést rendelő végzés helyezésére mellett az ezen kir. járásbírósg területén Rudolfsznad község határában fekvő és a rudolfsznadi 368. számú tlkvb. foglalt: 1) 2. sor. 1189. hrsz. 400 □-öl szőlőre 548 kor., 2) 3. sor. 1472/b hrsz. 200 □-öl szántóra 28 kor., 3) 4. sor. 2478. hrsz. 2 hold szántónak a Wacker Mihály nevén álló fele részére 223 kor., 4) 5. sorsz. (2589—2590.) hrsz. 500 □-öl és 1 hold 300 □-öl összesen 1 hold 800 □-öl szántóra 263 kor., 5) 6. sorsz. (2745) hrsz. 3 hold 221 □-öl szántónak a Wacker Mihály nevén álló fele részére 349 kor., 6) 7. sorsz. (3226—3227.) hrsz. 780 □-öl nádas s 1 hold 820 □-öl szántóra 140 kor., 7) 8. sorsz. 3753. hrsz. 1040 □-öl szántóra 145 kor., 8) 9. sorsz. 4065. hrsz. 1 hold nádasra 85 kor., 9) 10. sorsz. (4185—4186.) hrsz. 272 □-öl és 528 □-öl nádasra 54 kor., 10) 11. sorsz. (4447—4448) hrsz. 1046 □-öl nádas és 554 □-öl rétre 84 kor., 11) 12. sorsz. (5767—5770.) hrsz. 1590 □-öl szántó 210 □-öl rért 930 □-öl szántó és 270 □-öl rétre 246 kor. becsárban az árverést elrendeli s azt valamint a megállapított feltételeket ezenel közhírré teszi.

A nyilvános árverés Rudolfsznad községében 1900. évi november hó 7. napján d. e. 9 órakor fog megtartatni a következő tígy a tlkvi hivatalban, mint Rudolfsznad községében kifüggesztett s megtekinthető feltételek mellett.

1. Kikiáltási ár a becár.
2. Ezen árverésen a fenti ingatlanok az utóajánlattevő által ígért 106 kor. 60 fillér, 66 kor., 506 kor., 495 kor., 383 kor. 80 fillér 1012 kor., 335 506 fill., 473 kor., 231 kor., 500 kor. 50 fillér, illetve 381 kor. alól adatai nem fognak.

3. Árverelni szándékozóknak tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezeihez letenni.

Kelt Perlaszon, a kir. járásbírósg mint tlkvi hatóságnál 1900. évi október hó 3-án.

Tóth,

kir. aljbíró.

1—1

